

บันทึก

เรื่อง อำนาจของกระทรวงการคลังในการตรวจพิจารณาสิทธิเรียกร้อง
ค่าสินไหมทดแทนในความรับผิดทางละเมิดที่ขาดอายุความ

กรมบัญชีกลาง ได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ กค ๐๕๒๖.๖/๔๕๑๐ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอหารือในปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งมีข้อเท็จจริงสรุปความได้ว่า กรมราชทัณฑ์ได้มีคำสั่งที่ ๒๙/๒๕๓๒ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๓๒ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงและหาตัวผู้รับผิดชอบทางแพ่ง กรณีมีผู้ร้องเรียนกล่าวโทษนายถวิล ณ ตะกั่วทุ่ง และนายสวัสดิ์ สรรเสริญ ซึ่งทั้งสองเป็นอดีตผู้บัญชาการเรือนจำกลางบางขวางว่า ในระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๒๕ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๒๘ มีพฤติการณ์ใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ยกยอทรัพย์สินของทางราชการไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว ผลการดำเนินการสอบสวนอธิบดีกรมราชทัณฑ์เห็นควรยุติเรื่องทั้งโทษทางวินัยและความรับผิดในทางแพ่งแล้วรายงานให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณา กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่กรมราชทัณฑ์สั่งให้ยุติเรื่องโดยไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยและสอบสวนหาตัวผู้รับผิดชอบทางแพ่งหรือฟ้องคดีแพ่งน่าจะไม่ใช่ชอบด้วยกฎหมาย ต่อมา กรมราชทัณฑ์จึงได้มีคำสั่งที่ ๓๘๒/๒๕๓๖ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๓๖ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงและหาตัวผู้รับผิดชอบทางแพ่งในกรณีดังกล่าวอีกครั้ง และอธิบดีกรมราชทัณฑ์ได้มีคำวินิจฉัยเมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๓๗ ให้นายสวัสดิ์ สรรเสริญ และพวกรับผิดชอบใช้ในความเสียหายที่เกิดขึ้น และรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจพิจารณา

กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ตรวจพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อวินิจฉัยผู้รับผิดชอบทางแพ่งของกรมราชทัณฑ์น่าจะมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องอายุความ เนื่องจากเหตุเกิดในช่วงเวลาตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๒๕ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๒๘ ซึ่งอายุความเกินสิบปีแล้ว จึงขอหารือว่า

๑. ในกรณีที่ศาลยังไม่มีคำสั่งว่าคดีขาดอายุความ กระทรวงการคลังสามารถพิจารณาว่าคดีนั้นขาดอายุความแล้วได้หรือไม่

๒. กรณีต้องรอให้ศาลสั่งว่าคดีขาดอายุความก่อน เนื่องจากปัจจุบันสำนักงานอัยการสูงสุดไม่รับฟ้องคดีให้ส่วนราชการหากเห็นว่าคดีขาดอายุความการเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำผิดขาดอายุความรับผิดชอบใช้ความเสียหายที่เกิดขึ้นจะกระทำได้หรือไม่ เพียงใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะพิเศษ) ได้พิจารณาประเด็นข้อหาดังกล่าว โดยฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมราชทัณฑ์) แล้วมีความเห็นดังนี้

๑. กรณีตามที่หารือเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า มูลละเมิดเกิดขึ้นระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๒๕ ถึงเดือนกันยายน ๒๕๒๘ ซึ่งในปัจจุบันพ้นสิบปีแล้ว ทำให้สิทธิเรียกร้องให้

ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนขาดอายุความตามมาตรา ๔๔๘^๑ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว ดังนั้น กระบวนการคลัง(คณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง) ก็ชอบที่จะพิจารณาได้ว่าคดีขาดอายุความแล้วหรือไม่ แต่อย่างไรก็ตาม กระบวนการคลังยังจะต้องตรวจพิจารณารายงานความรับผิดทางละเมิดของกรมราชทัณฑ์ให้เสร็จสิ้น เพื่อให้ทราบถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นและผู้ที่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนต่อไปตามข้อ ๑๗ วรรคสาม^๒ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๒. กรณีที่กระทรวงการคลังมีความเห็นว่า ผู้กระทำละเมิดต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายที่เกิดขึ้นและถึงแม้สิทธิเรียกร้องให้ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะขาดอายุความแล้ว กรมราชทัณฑ์ก็ต้องส่งเรื่องให้พนักงานอัยการฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และในกรณีที่พนักงานอัยการแจ้งฐานะคดีว่าเป็นคดีที่ขาดอายุความแล้ว กรมราชทัณฑ์ก็ต้องยืนยันความประสงค์ให้มีการฟ้องคดีดังกล่าวต่อไป เนื่องจากศาลไม่อาจอ้างอายุความขึ้นเป็นเหตุยกฟ้องได้หากคู่ความมิได้ยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้ ทั้งนี้ตามมาตรา ๑๙๓/๒๙^๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๓. เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏชัดว่าสิทธิเรียกร้องให้ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนขาดอายุความแล้ว กระบวนการคลังควรดำเนินการให้กรมราชทัณฑ์แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด เพื่อหาตัวผู้ต้องรับผิดชอบในกรณีที่ทำให้คดีขาดอายุความและดำเนินการทั้งทางวินัยและทางแพ่งกับผู้นั้นต่อไปโดยไม่ต้องรอให้ศาลมีคำพิพากษาว่าคดีขาดอายุความก่อนแต่อย่างใด ทั้งนี้ เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ

(ลงชื่อ) อักษราทร จุฬารัตน

(นายอักษราทร จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑ มาตรา ๔๔๘ สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดนั้น ท่านว่าขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิด

๑ล๑

๑ล๑

^๒ ข้อ ๑๗

๑ล๑

๑ล๑

ให้กระทรวงการคลังพิจารณาโดยไม่ชักช้า และให้มีอำนาจตรวจสอบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่เห็นสมควรจะให้บุคคลใดส่งพยานหลักฐานหรือมาให้ถ้อยคำเพื่อประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมอีกก็ได้

๑ล๑

๑ล๑

^๓ มาตรา ๑๙๓/๒๙ เมื่อมิได้ยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้ศาลจะอ้างเอาอายุความมาเป็นเหตุยกฟ้องไม่ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สิงหาคม ๒๕๔๒